



The Castle of Mytilene (modern Mytilini), encompassing an area of 200,000 m² (20 hectares), is considered one of the largest fortresses in the Mediterranean. Excavations by the Canadian Institute have uncovered the sanctuary of Demeter, proof that the site has been inhabited since antiquity. The first Byzantine phase of the fortress is estimated to date to the reign of Justinian (6th c. A.D.).

The present form of the castle is the result of the building activity of the Gattelusii, who ruled the island during the Late Byzantine period (1355-1462), and above all the Ottomans, who occupied Lesbos from 1462 until 1912.

It is divided into three parts in accordance with its overall configuration: the Upper, Middle, and Lower Castle.



ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ THE CASTLE OF MYTILENE

ΛΕΣΒΟΣ / LESBOS

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ THE CASTLE OF MYTILENE

ΛΕΣΒΟΣ / LESBOS

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΑΘΗΝΑ-ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΟΥΠΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΝΩΣ - OFFICE COM.
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΒΙΒΛΙΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Ε.

TEXT: ATHINA-CHRISTINA LOUPOU
TRANSLATION: DEBORAH BROWN KAZAZIS
GENERAL SUPERVISION: PUBLICATIONS DEPARTMENT
DESIGN & LAYOUT: ZARIFOPOULOS MINOS - OFFICE COM.
PRINT: BIBLIOSYNERGATIKI S.A.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ INFORMATION

T: 22510 27970, 22510 21365



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - HELLENIC REPUBLIC
Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού
Ministry of Culture & Tourism



2011 © ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
2011 © ARCHAEOLOGICAL RECEIPTS FUND
www.tap.gr

Χρηματοδότηση έκδοσης: ΟΠΑΠ Α.Ε.
Edition sponsored by ΟΠΑΠ S.A.



159 ΚΜΥ



Το Κάστρο της Μυτιλήνης, με έκταση 200 στρεμμάτων, θεωρείται από τα μεγαλύτερα της Μεσογείου. Οι ανασκαφές του Καναδικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου έχουν αποκαλύψει το ιερό της Δήμητρας, αποδεικνύοντας ότι ο χώρος κατοικείται από τα αρχαία χρόνια, ενώ η πρώτη βυζαντινή φάση του κάστρου υπολογίζεται στα χρόνια του Ιουστινιανού (6ος αι. μ.Χ.).

Η σημερινή μορφή του κάστρου είναι έργο των Γατελούζων, που κυριάρχησαν στο νησί την υστεροβυζαντινή περίοδο (1355-1462), και κυρίως των Οθωμανών που κατέλαβαν τη Λέσβο από το 1462 ως το 1912.

Σύμφωνα με τη διαμόρφωσή του, διαιρείται σε τρία τμήματα, το Άνω, το Μεσαίο και το Κάτω Κάστρο.

Άνω Κάστρο

Αποτελεί τον κύριο οχυρωματικό περίβολο. Η είσοδος γίνεται από την κεντρική διπλή πύλη στη νότια πλευρά του. Εδώ βρίσκονται τα σημαντικότερα διοικητικά και θρησκευτικά κτίσματα του κάστρου.

Ο *Μεγάλος Περίβολος*. Πρόκειται για το πλέον οχυρό σημείο του κάστρου. Περιλαμβάνει πέντε πύργους που ορίζουν έναν ορθογώνιο αίθριο χώρο. Στον κεντρικό δυτικό πύργο, γνωστό και ως «Πύργο της βασιλίσσας», υπάρχει η αφιερωματική πλάκα με το οικόσημο των Γατελούζων, όπως επίσης ο αετός και τα τέσσερα Β των Παλαιολόγων του Βυζαντίου. Αποτελούσε την κατοικία ηγεμόνων.

Το *Κουλέ Τζαμί*, σε ερειπιώδη σήμερα μορφή, είναι ένα από τα δύο τζαμιά που υπήρχαν άλλοτε στο κάστρο. Σώζεται η κλίμακα ανόδου προς το υπερώο και το μικράμπ, η ιερή δηλαδή κόγχη. Είναι χτισμένο πάνω σε χριστιανικό ναό της περιόδου των Γατελούζων που ήταν αφιερωμένος στον άγιο Ιωάννη.

Μεσαίο Κάστρο

Η είσοδος γίνεται από την οθωμανική πύλη Ορτά Καπού. Βρίσκεται μπροστά από τη Δυτική πύλη των Γατελούζων, η οποία χρονολογείται στο 1373. Τα μνημεία του Μεσαίου Κάστρου που σώζονται είναι:

Η *Πυριτιδαποθήκη*. Πρόκειται για κτήριο της οθωμανικής περιόδου που κατασκευάστηκε για τη φύλαξη των πυρομαχικών. Για λόγους προστασίας του από πυρκαγιά, η οροφή είναι κατασκευασμένη από πέτρα και για την ασφάλειά του περιβάλλεται από υψηλό τοίχο.

Ο *Μενδρεσές*, το Οθωμανικό Ιεροδιδασκαλείο. Το κτήριο είναι διώροφο, τετράγωνης κάτοψης που διαρθρώνεται γύρω από ένα κεντρικό αίθριο. Στον επάνω όροφο υπήρχαν οι αίθουσες διδασκαλίας και προσευχής, καθώς και τα κελιά. Στο ισόγειο βρισκόνταν τα μαγειρεία, η τραπεζαρία και οι αποθήκες.

Ο *Τεκές*, το οθωμανικό μοναστήρι όπου διέμεναν Οθωμανοί καλόγεροι. Είναι μικρού μεγέθους και καλύπτεται με τρούλο.

Το *Στρατιωτικό Νοσοκομείο - Φυλακές*. Είναι κτίσμα της οθωμανικής περιόδου που χρησίμευε ως νοσοκομείο για τις ανάγκες του στρατού και παράλληλα ως φυλακές. Το κτήριο είναι μονώροφο, αλλά διαθέτει και υπόγειους χώρους που χρησιμοποιούνταν ως κρατητήρια.

Η *Δεξαμενή*, ένα από τα σημαντικότερα κτίσματα, με χωρητικότητα 400 κυβικών νερού. Έχει καταλάβει τη θέση δημόσιου ρωμαϊκού κτίσματος και διακρίνονται πολλές οικοδομικές φάσεις. Η στέγη του είναι κατασκευασμένη με τρόπο ώστε να γίνεται δυνατή η συλλογή του βρόχινου νερού.

Η *κρήνη*, κτίσμα της οθωμανικής περιόδου. Στην πίσω πλευρά της υπάρχει δεξαμενή.

Κάτω Κάστρο

Το 1644 ο Ιμπραήμ Χαν προχώρησε στη δημιουργία του Κάτω Κάστρου για την προστασία του βόρειου λιμένα και τη σύνδεσή του με το Μεσαίο Κάστρο, με το οποίο επικοινωνούσε διαμέσου της βυζαντινής πυλίδας. Στη βόρεια πλευρά υπήρχε διπλή οθωμανική πύλη, η οποία γκρεμίστηκε το 1960 για να καταστεί δυνατή η διέλευση των οχημάτων. Στο χώρο υπήρχαν 80 περίπου κατοικίες. Σήμερα, εκτός από το εξωκκλήσι της Παναγίας Γαλούσας, υφίστανται μόνο έντεκα οικίες, το οθωμανικό λουτρό και μία οθωμανική κρήνη.



The Upper Castle

The Upper Castle forms the main fortification enclosure. Access is via the main double gate on its southern side. The castle's most important administrative and religious buildings were located here.

The *Large Enclosure*. This was the Castle's most heavily-fortified point. It included five towers that defined an open rectangular space. On the central western tower known as the "Queen's Tower", there is a dedicatory plaque with the Gattelusii coat-of-arms, as well as the eagle and the four Bs of the Byzantine Palaiologans. This was the rulers' residence.

The *Koulé Mosque*, which today lies in ruins, was one of the two mosques that were once in the castle. It preserves its ascending staircase leading to the gallery and its *mihrab* (prayer niche). It was built atop a Christian church dating to the period of the Gattelusii that was dedicated to Agios Ioannis (Saint John).

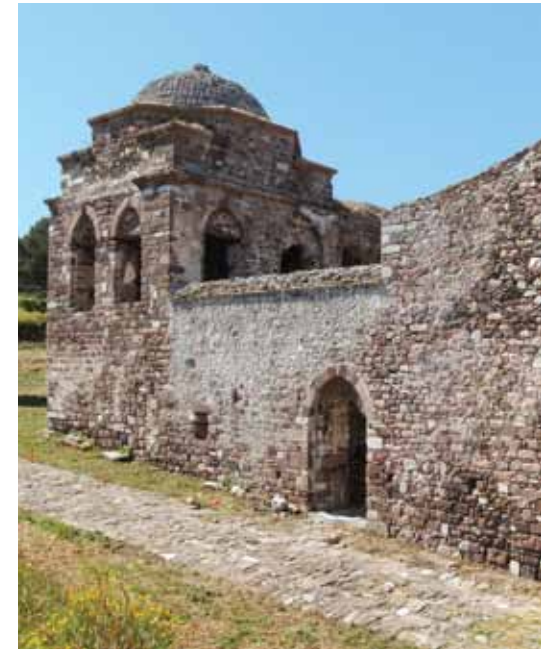
The Middle Castle

The Ottoman gate, Orta Kapu (= the Middle Gate), dating to 1373, leads to the Middle Castle. The following monuments are preserved from the Middle Castle:

The *Powder Magazine*. This was an Ottoman building constructed for ammunition storage. To protect the building from fire, the upper floor was of stone, and for security reasons it was surrounded by a high wall.

The *Madrassa*, the Ottoman theological school. This two-story building, which was square in plan, was organized

1. Μεσαία πύλη **Middle gate**
2. Γενουάτικη πύλη **Genovese gate**
3. Βυζαντινή πύλη **Byzantine gate**
4. Δεξαμενή **Cistern**
5. Οθωμανική κρήνη **Ottoman fountain**
6. Οθωμανική οικία **Ottoman house**
7. Μενδρεσές (Οθωμανικό Ιεροδιδασκαλείο) **Madrassa (Ottoman theological school)**
8. Χαμάμ **Hamam**
9. Τεκές (ασκητήριο) **Tekke (Ottoman monastery)**
10. Φυλακές **Prison**
11. Πυριτιδαποθήκη **Powder magazine**
12. Συγκρότημα οικιών **Complex of houses**
13. Ιερό Δήμητρας και Κόρης **Sanctuary of Demeter and Kore**
14. Αγ. Ιωάννης - Κουλέ Τζαμί **Agios Ioannis - Koule mosque**
15. Σαρκοφάγος **Sarcophagus**
16. Κρύπτες **Crypts**
17. Ακρόποργος **Keep**
18. Πυριτιδαποθήκη **Powder magazine**
19. Χαμάμ **Hamam**
20. Κρήνη **Fountain**
21. Οικίες **Houses**
22. Πύλη **Gate**
23. Βόρεια πύλη **Northern gate**
24. Βυζαντινή πυλίδα **Byzantine postern gate**
25. Νότια πύλη **Southern gate**



around a central atrium. On the upper floor there were classrooms and rooms for prayer, as well as cells. The kitchen, dining-area and storerooms were on the ground floor.

The *Tekke*, the Ottoman monastery where Ottoman monks resided. It was a small, domed building.

The *Military Hospital - Prison*. This was an Ottoman building used as an army hospital and prison. It was a one-story building, but also had basement spaces that were used as holding cells.

The *Cistern*, one of the fortress's most important buildings, with a capacity of 400 m³ (=14,126 cubic feet) of water. It occupied the site of a Roman public building and multiple building phases may be discerned. Its roof was constructed in such a way as to collect rain water.

The *Fountain*, another Ottoman building. There was a cistern at its rear.

The Lower Castle

In 1644, Ibrahim Han proceeded to create the Lower Castle to protect the north harbor and its connection with the Middle Castle, with which it communicated via the Byzantine postern gate. On its northern side there was an Ottoman gate that was demolished in 1960 to allow for vehicular traffic. There were around 80 houses in this area. Today, the Ottoman bath-hamam, eleven houses, and the Panagia Galousa cave remain.